

Xankəndidən dünyaya açıq mesajlar

“Şuşa Media Forumu artıq ənənəvi xarakter alıb. Ümid edirəm ki, bu adət-ənənə davam edəcək və vaxt keçdikcə qonaqların sayı artır, daha çox coğrafi əhatə var”. Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunda çıxışında deyib.

Prezident İlham Əliyev: "Milli maraqların müdafiəsi Azərbaycanın siyasetində fundamental amildir"

“BUGÜNKÜ GÖRÜŞÜ BURADA, YENİ TİKİLİŞ KONQRES MƏRKƏZİNDƏ, XANKƏNDİNİN ZƏFƏR MEYDANINDA KEÇİRMƏK QƏRARINA GÖLDİK”

müstəqil jurnalistikanın, sülhün, inkişafın, qarşılıqlı anlaşmanın daha da artırılmasına yönəlib.

“Ən mühüm mövzuların mehriban şəraitdə açıq müzakirələrinə böyük ehtiyac var. Söhbət təkce medianın deyil, həmçinin qlobal gündəlikdən gedir. Dünyada vəziyyət sürətlə dəyişir. Əger ötən il Şuşada keçirilmiş Forumdan başlasaq görərik ki, nə qədər çox dəyişikliklər baş verib.

Əlbətə ki, ilk növbədə, mətbuat bele tədbirlərə qatılır, bütün hekayələri söyləyir, bu dəyişiklikləri, hadisələri təsvir edir və öz cavabını, reyini bildirir. Bir sözə, çox mən-nunam ki, biz burada - Xankəndidə bu cür böyük tədbirə toplaşmışıq. Bugünkü görüşü burada, yeni tikilmiş Konqres Mərkəzində, Xankəndinin Zəfər meydanında keçirmək qərarına gəldik. Beləliklə, əminəm ki, bura qonaqlar üçün maraqlı olacaq, yenidənqurma, eləcə də 30 ildən artıq bu yerlərdə didərgin düşmüş insanların qayitması baxımdan ərazilər azad olunandan sonra görülüyüş işlərə baxmaq cəlbədici olacaq. Bununla şəhərimi yekunlaşdırıram ki, müzakirə üçün daha çox vaxt qalsın. Bir daha bizimlə olduğunuz üçün təşəkkür edirəm”, - deyə Prezident İlham Əliyev bildirib.

O, həmçinin qeyd edib ki, uğurlu siyasetin mühüm amili həm Avropa, həm də müsəlman təşkilatlarının üzvü olan, Avropa İttifaqı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, ECO və bir çox digərlərinin xətti ilə sammit formatlarında feal iştirak edən Azərbaycanın nadir əlkələrən olmasıdır: “Bu, həm də hər kəs üçün vacibdir: öz maraqlarını nəzərə alanda, qonşunun da maraqlarına baxmaq lazımdır. Milli maraqların müdafiəsi Azərbaycanın siyasetində fundamental amildir, lakin regional və ya qlobal kontekstdə ayrılıqla bu amildən çox sui-istifadə etmək olmaz. Həmişə vəziyyətə baxmaq, şəraitə sənin qonşunun prizmasından nəzər salmağa çalışmaq lazımdır. Onda çox şey aydınlaşa bilər. Belə olan halda anlaşılmazlığa səbəb olan bir çox məsələ kifayət qədər effektiv nizamlanır”.

“ÖZ MARAQLARINI NƏZƏRƏ ALANDA, QONŞUNUN DA MARAQLARINA BAXMAQ LAZIMDIR”

Dövlətimizin başçısı bildirib ki, bütün burlar göstərir ki, açıq müzakirələrə böyük ehtiyac var, müzakirələr açıq mühitdə aparılmalıdır: “Biz nəinki media icmasının gündəliyinə, o cümlədən qlobal gündəliyə aid məsələləri müzakirə etməliyik”.

Şuşa Qlobal Media Forumunun Azərbaycanın mədəniyyət beşiyi olan Şuşada keçirilməsi təsadüfi deyildi. Qarabağın tacı olan bu şəhər Azərbaycanın mədəni və elmi irləsinə töhfə verib. Forumun müxtəlif ölkələrindən media nümayəndələri və fikir adamları dəvət edilib. Burada müxtəlif ideyalar və yenilikçi baxışlar formalaşır və paylaşılr.

İyulun 19-da Azerbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Xankəndidə “Rəqəmsal kecidlər: Süni intellekt dövründə informasiya və media dayanıqlığının gücləndirilməsi” mövzusunda III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşü keçirilib. Prezident İlham Əliyev Forum iştirakçılarının suallarını cavablandırıb. Forum, əslində, dialoq, şəffaflıq və daimi inkişaf edən media mühitində əməkdaşlıqla yönəlib.

Forum 52 ölkədən 140 qonağı, 30-a yaxın informasiya agentliyinin və 80 media qurumunun nümayəndələrini bir araya getirib. Buñki Forum rəqəmsal kecidlər, süni intellekt dövründə informasiya və media dayanıqlığının gücləndirilməsi mövzusuna həsr olunub. Aparılan müzakirələr məhz medianın çağırışları və imkanlar qarşısında müqavimətinin gücləndirilməsinə, o cümlədən rəqəmsal transformasiyanın təsirinə və

Əvvəli-Səh-2**"BİZ SABİTLİK,
TƏHLÜKƏSİZLİK LAZIMDIR"**

Dövlətimizin başçısı Cənubi Qafqazın sabit məkan olacağını bildirərək, bizə sabitliyin, təhlükəsizliyin lazımlığını bildirib: Cənubi Qafqazın əsrlər boyu qan tökülmə, toqquşma, işgal məkanı olduğunu, Qafqaz xalqlarının çox əziyyət çəkdiklərini xatırladan dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Ona görə də kifayətdir. Biz artıq sülh şəraitində yaşamalıyıq". Azərbaycan Prezidentinə ünvanlılan "Biz sülh sazişinə nə derəcədə yaxınıq, nə qədər nikbin ola bilərik?" sualına gelincə dövlət başçımız bildirib ki, sülh müqaviləsinin mətni artıq razılaşdırılıb. Azərbaycan sülh prosesinin təşəbbüskarıdır. Azərbaycan tərəfi iki dövlət arasında münasibətlərin normallaşmasına dair Ermənistan tərəfinə baza prinsiplərini təqdim etdikdən sonra, Ermənistan tərəfi sülh danışqları ilə bağlı Minsk qrupunun həm-

sədrlərinə müraciət edib. Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması istiqamətində ölkəmiz tərəfindən atılan addımlara, Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalamaya hazır olmağıza dair ən yüksək seviyyədə edilən bəyanatlar baxmayaraq, ötən müddət ərzində lazımi nəticə elda olunmayıb.

İki dövlət arasında münasibətlərin normallaşması üçün beş baza prinsipləri eks olunub: Dövlətlərin bir-birlərinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığı və siyasi müstəqilliyini qarşılıqlı şəkildə tanımış; Dövlətlərin bir-birlərinə qarşı ərazi iddialarının olmamasının qarşılıqlı təsdiqi və gələcəkdə bele bir iddianın qaldırılmayacağına dair hüquqi öhdəliyin götürülməsi; Dövlətlərarası münasibətlərdə bir-birlərinin təhlükəsizliyinə hədə törətmək dən, siyasi müstəqillik və ərazi bütövlüyünə qarşı hədə və gücdən istifadə etməkdən, həbələ BMT Nizamnamesinin məqsədlərinə uyğun olmayan digər hallardan çekinmək; Dövlət sərhədinin delimitasiyası və demar-

Xankəndidən dünyaya açıq mesajlar

kasiyası, diplomatik münasibətlərin qurulması; Nəqliyyat və kommunikasiyaların açılışı, digər müvafiq kommunikasiyaların qurulması və qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığın qurulması.

İki dövlət məhz bu baza prinsipləri əsasında intensiv, substantiv və nəticəyə yönəlik danışqlar apararaq ikitərəfli sülh sazişini yekunlaşdırıa bilərlər. "Bu iki məsələ, - Ermənistan konstitusiyasına dəyişiklik və ATƏT-in Minsk qrupunun baxılmasına, - həll edilən kimi sülh müqaviləsi imzalanıa bilər. Bəli, mətn paraflana bilər və Azərbaycan tərəfi artıq Əbu-Dabidə bu təkliflə çıxış edib. Lakin bildiyiniz kimi, paraflanma heç de imzalanma demək deyil. Yəni, biri var ki, tərəflər arasında şifahi razılıq əldə olunur, biri də var ki, tərəflər sənədin həsəhəfesinin sonunda öz imzalarını qoyaraq onu paraflayır. Mənəcə, biz sülh müqaviləsinin imzalanmasına çox yaxınıq. Hesab edirəm ki, bu proses geridönəməz xarakter alıb. Bunun hər hansı bir yenidən baxılması, yenidən baş vermesi mümkün deyil. Biz heç nəyi yenidən müzakirə etməyəcəyik. Ancaq Ermənistan yenidən müzakirəyə başlamağa çalışırsa, o deməkdir ki, onlar sülh istəmirlər. Deməli, o ərazi iddiası qalır. Ona görə də biz düzgün istiqamətdəyik. Onlar öz ev tapşırıqlarını yerinə yetirməlidirlər", - deyə Azərbaycan Prezidenti bildirib. Dövlət başçımızın sözlərinə görə, bu baş verdiyi halda biz sülh müqaviləsini imzalaya biliyik: "Bu da region üçün çox böyük yenilik, çox böyük dəyişiklik olacaq və biz artıq bu haqda danışdıq. Cənubi Qafqaz sabitlik məkanı olacaq. Bize sabitlik, təhlükəsizlik lazımdır. Çünkü Cənubi Qafqaz əsrlər boyu qan tökülməsi, toqquşma, işgal məkanı olmuşdur və Qafqaz xalqları çox əziyyət çəkiblər. Ona görə də kifayətdir, biz artıq sülh şəraitində yaşamalıyıq".

"TƏƏSSÜF Kİ, BİZ RUSİYA RƏSMİLƏRİNDƏN HEÇ BİR CAVAB ALMAMISIQ"

Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə qəzaya uğrayan AZAL təyyarəsi ilə bağlı suali da cavablandırıb. Ona ünvanlılan "AZAL şirkətinə məxsus təyyarəsi ilə bağlı insi-

dentlə əlaqədar Azərbaycanın şərtləri, tələbəri Rusiya tərəfindən qəbul edilibi?" sualını cavab olaraq belə deyib: "Təəssüf ki, biz Rusiya rəsmilərindən heç bir cavab almamışq. Artıq bu hadisədən yeddi ay keçib. Bizim üçün hər şey aydınlaşdır, nə baş verdiyini bilirik. Biz bunu sübut edə bilərik və bilirik ki, Rusiya rəsmiləri də məsələdən xəbərdardırlar. Onlar da nə baş verdiyini gözəl bilirlər. Sual olunur: niyə görə onlar analoji halda hər bir qonşunun etməli olduğunu hərəkəti etmədi? Bizim tələbimiz təbii idi - Rusiya tərəfi öz günahını etiraf etsin, təyyarəmizi vuranlar cazalandırılsın, qəzada həlak olmuş və yaralanmış şəxslərin ailələrinə, eləcə də AZAL-in təyyarəsinə görə təminat ödənilsin".

"BİZİM İNKİSAF EDƏN KİÇİK ADA DÖVLƏTLƏRİ ÜZRƏ XÜSÜSİ FORMATIMIZ VAR"

Beynəlxalq tədbirlərin mərkəzinə, qlobal layihələrin təşkilatçısına çevrilən güclü və qüdrətli Azərbaycan müasir dönyamızı narahat edən məsələlərin müzakirə olunmasında unikal məkandır. Azərbaycanın xarici aləmdəki mövcud nüfuzunun, gücünün göstəricisi olaraq mədəniyyətlərəsi siyasi dialoqları ehtiva edən, iqtisadi əməkdaşlığı əsaslanan forumların və s. təşkili ölkəmizə həvəle olunur. Öten il BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına - COP29-a Azərbaycanın ev sahibliyi etməsi Azərbaycanda hökm sürən sabitliyin, təhlükəsizliyin göstəricisidir. COP29-un təşkilinə bir ildən də az vaxt olmasına baxmayaraq, Azərbaycan bu tədbirin yüksək seviyyədə keçirilməsinə nail oldu. Qoşulmama Hərəkatına sədrliyimiz və Təhlükəsizlik Şurasına üzvlüyüümüzən sonra xarici siyasetimizin ən böyük uğur kimi, Azərbaycanın dönyanın ən böyük və mühüm dövlətlərarası tədbirlərindən biri olan COP29-a ev sahibliyi etməsi ölkəmizin nüfuzunun daha bir göstəricisidir.

COP29 çərçivəsində bütün dünyada gedən proseslərə, o cümlədən iqlim, həm digər yaşıl ideyalar, yaşıl programla bağlı məsələlərə Azərbaycan platformasından baxıldı. Bu tədbir Azərbaycanın neft-qaz ölkəsi olmaqla yanaşı, yaşıllı iqtisadiyyatı prioritət sahə kimi qəbul etdiyini bütün dünyaya göstərə bildi. Əlbəttə ki, COP29 iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə çox vacib və dönyanın ən əhəmiyyətli tədbirlərindən biridir.

Müasir dönyamızın üzləşdiyi problemlərdən olan iqlim dəyişmələrindən ən çox əziyyət çəkənlər ada dövlətləridir. Azərbaycan iqlim dəyişmələrinin mənfi

təsirlərinə məruz qalan həssas ölkələr kateqoriyasına xüsusi olaraq diqqət ayırrı. Kiçik ada dövlətlərinin üzləşdikləri çətinliklərin, iqlim dəyişmələrinin fəsadlarının aradan qaldırılmasına öz töhfəsini verir. Kiçik ada ölkələrin üzləşdiyi çağırışların aradan qaldırılması COP29-da Azərbaycanın göstərdiyi seyrlərin əsasını təşkil edir. Qeyd edək ki, Millətlər Birliyinin 56 üzvündən 25-i inkişaf etməkdə olan ada dövlətləridir. Çağırışlarla üzləşən kiçik ada dövlətləri iqlim dəyişmələrinin intensivləşməsinə yüksək dərəcədə həssasdır. Azərbaycan inkişaf edən kiçik ada dövlətləri və Afrika ölkələrinin pandemiyanın sonra daha yaxşı bərpası üçün Qlobal Çağırışlar elan etdi. Bütün bunlar bir daha göstərir ki, ölkəmiz kiçik ada dövlətlərinə birmənli dəstəyini ardıcıl olaraq nümayiş etdirir. Bildiyimiz kimi, COP29-a sədrlik edən Azərbaycan iqlim maliyyələşməsinə dair Fondun yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış etmişdi. Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi kiçik ada dövlətləri dəstəklədiyi kimi, COP29-un sədri kimi onlara dəstəyini də ifadə etmiş oldu. "COP29 çərçivəsində iqlim dəyişmələri ilə bağlı Afrika ölkələrinə birmənli dəstək gündəliyimizin prioritətlərindən biri idi", - deyən Prezident bildirib ki, bizim inkişaf edən kiçik ada dövlətləri üzrə xüsusi formatımız var, çünki yaranmış təhlükə onlar üçün ekzistensional xarakter daşıyır: "Biz bunu bilirik, çünki onların mövcudluğu, ümumiyyətə, dünya okeanının səviyyəsindən asılıdır. Lakin Afrika qitəsindəki ölkələrə gəldikdə, onlar da bizim gündəliyimizdir. Biz bezi Afrika ölkələri üçün bir sıra aşağıfaizli kredit müqavilələri üzərində çalışırıq. Mən xüsusi təfərrüatlara varmaq istəmirem, lakin bu, heqiqətən gündəliyimizdər və biz daha feal olmaq istəyirik. Bir yerdə çox iş görə bilərik, çünki biz xaricə sərmayələr yatırmaq istəyirik və investisiya üçün sahələr axtarırıq. İnvestisiya portfeli 20 milyard ABŞ dolları keçib. Mən Azərbaycandan kənarda yatırılmış investisiyaları nəzərdə tuturam. Ona görə Afrika ölkələrinin potensialına gəldikdə, biz bunları birləşdirərək əməkdaşlıq qura bilərik".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Forumunda çıxış zamanı öz siyasetinin teməl prinsiplərini sadalayıb - xalqına həmişə həqiqəti söyləmək, obyektiv və dürüst olmaq, istənilən şəraitdə beynəlxalq hüquq prinsiplərinə əməl etmək. Xankəndidən bir daha Azərbaycanla bağlı həqəqətləri dönyaya mesaj olaraq çatdırıb.

Zümrüd BAYRAMOVA